

her, e
det **Aftenposten** e

Mandag 18. oktober 1993

Nortraship**Korrekt
i Aften-
posten**

Av Leif Vetlesen

I aftennummeret 12. ds. tar Erling Mossige fatt i Aftenpostens fremstilling av Nortraship-saken (Nortraships hemmelige fond) i en forhåndsomtale av Barthold Halles revy «Ola fra Sandefjord». Ifølge Mossige var det i sin tid britenes forutsetning at deres hemmelige innbetalinger «skulle avsettes til et fond som etter krigen skulle brukes til beste for nødlidende krigsseilere og krigsseileres etterlatte».

Erling Mossige har rett i at det var slik de norske myndigheter forsøkte å fremstille saken. Under stortingsbehandlingen 8. desember 1948 uttalte således sakens ordfører, Rolf Stranger, at han så det slik at en utbetaling av midlene ville «være i direkte strid med forutsetningen for den ordning som ble truffet med Ministry of Shipping», og at Nortraship overhodet ikke ville oppnådd disse ydelser «dersom meningen hadde vært at midlene etter krigen skulle fordeles blant sjøfolkene».

Krigsseilerne selv, som oppfattet midlene som tilbakeholdt krigsrisikotillegg, og som ved sitt aksjonsutvalg hadde tatt ut stevning mot staten med krav om utbetaling, tvilte imidlertid på om det forelå dekning for en slik fortolkning av den hemmelige avtalen som ble inngått med britene i juni 1940, etter at Norge var kommet med i krigen. For å bringe klarhet i dette, rettet aksjonsutvalget ved sin advokat, I. B. Hjort, en henvendelse til det britiske skipsfartsministeriet om hvorvidt det virkelig forholdt seg slik som de norske myndigheter hevdet, at de britiske innbetalinger var bundet til opprettelsen av et fond. I svar av 12. juni 1953 uttalte ministeriet at det ikke «var

kjent med klausuler av denne art», og videre at «anvendelsen av disse midler har ministeriet alltid ansett for å være et rent indre norsk anliggende».

Dermed var det klart at Stortinget i 1948 hadde fattet sitt vedtak på feilaktige premisser. Høyesterettsdommen som falt i februar 1954 innebar da også at Stortinget hadde stått fritt. Retten kom imidlertid til at spørsmålet om midlenes anvendelse var et skjønns-spørsmål av den art som det lå til Stortinget – og ikke domstolene – å avgjøre. Dermed ble Stortingets vedtak stående.

Siste ord i saken var imidlertid ikke sagt. 20 år senere sørget admiral Thore Horve, opprørt over den måte krigsseilerne var blitt behandlet på og med støtte fra Norges Krigsseilerforbund, for at det under regjeringen Borten ble nedsett et offentlig utvalg til å gjennomgå saken på nytt. Et flertall i dette utvalget kom frem til at det hadde foreligget en «fullt lovlig adgang for Stortinget» til å ha imøtekommet krigsseilerenes eget forslag til fordeling av midlene. Utvalget slo også fast at «krigsseilerenes misnøye over Stortingets vedtak om anvendelse av pengene ikke hadde vært uberettiget».

På dette grunnlag kom saken opp til ny behandling i Stortinget 27. april 1972. Et enstemmig storting besluttet da – som plaster på såret – å bevilge krigsseilerne en ex gratia utbetaling på kr. 180,- pr. seilt måned under krigen.

Med andre ord: Aftenposten har intet å korrigere når det gjelder sin fremstilling av saken.

104848